

MIKKELIN KAUPPAKAMARIOSASTON KUNTAVAALITEESIT 2021: ELINVOIMAINEN MIKKELIN SEUTU

Mikkelin kauppakamariosasto edustaa merkittävää joukkoa Mikkelin ja lähikuntien yrityksiä. Etelä-Savon kauppakamarin Mikkelin osasto haluaa omalta osaltaan olla vahvasti kehittämässä alueen yhteistyötä ja toimintaympäristön myönteistä kehittymistä. Etelä-Savon kauppakamari ja sen Mikkelin osasto haluaa vaalien alla ja niiden jälkeen olla vahvasti mukana tukemassa ehdokkaita ja valtuutettuja yhteisen ymmärryksen rakentamisessa.

Näissä vaaliteeseissä olemme koonneet yhteen asioita, joihin valtuutetuilla on mahdollisuus vaikuttaa. Uskomme että kiinnittämällä huomiota näihin kysymyksiin voidaan parantaa oman asuin ja yrittäjyyssympäristömme vetovoimaa ja toimintaedellytyksiä tulevaisuudessa.

Olemme jäsentäneet tärkeiksi kokemamme teemat kolmen ylätasen otsikon varaan. Näitä kolmea teemaa vasten on hyvä peilata alaotsikoiden teemoja.

- 1) Kestävä kuntatalous**
- 2) Osaava työvoima**
- 3) Liikenne ja maankäyttö**

KESTÄVÄ KUNTATALOUS

1. Kuntien on laadittava uudistusten ja tulevaisuuden kasvun tiekartta

Alueemme kuntien on etsittävä uudenlaisia tapoja toteuttaa palveluita ja organisoida hallintoa niin, että kuntien toiminta tehostuu ja palveluiden laatu paranee. Uudistusten tavoitteena on oltava, että samalla luodaan pohjaa tulevaisuuden investoinneille ja mahdollistetaan uudenlaisen yritystoiminnan syntymistä.

Uusien asukkaiden hankkimista tukee oikealla tavalla, oikeissa kanavissa kohdennettu viestintä ja kohderyhmien onnistunut segmentointi. Päätöksenteon elinvoimavaikutusten arvioiminen kaikissa päätöksissä luo pohjaa elinvoiman myönteiselle kehitykselle.

Suunnitelmallinen toiminta onnistuu parhaiten, kun päättäjät ja sidosryhmät osallistuvat valmisteluun ja sitoutuvat yhdessä laadittuihin tavoitteisiin. Avoimella keskustelulla ja valmistelulla on myös ilmapiiriä parantava vaikutus. Mahdolliset konfliktit on ratkaistava rakentavasti ja myönteisellä suhtautumisella toisiin.

2. Veroja ei pidä kiristää ja kuntien piiloverotus on laitettava kuriin

Veronkorotusten tie on kuljettu loppuun. Kuntataloutta ei voida korjata veroja korottamalla, sillä veronkorotukset lamaannuttavat osaltaan talouskasvua ja johtavat työpaikkojen vähenemiseen.

Myös kunnallisten liikelaitosten ja yhtiöiden maksut esimerkiksi vedestä, energiasta ja jätteestä on pidettävä kohtuullisina. Nämä maksut, joita voidaan kutsua piiloverotukseksi, eivät voi olla tapa hoitaa kuntien kuralla olevaa taloutta.

Korkea verotus nostaa yritysten kustannuksia ja hidastaa kasvua. Tuloja on haettava kasvun ei verotuksen kasvun kautta. Verotuksen lisäksi on huomioitava yrittämisen tai asumisen kokonaiskustannukset vetovoimatekijänä. Korkea kustannustaso ja verotus heikentävät ostovoimaa ja yritysten investointihalukkuutta.

3. Kuntien pitää keskittyä perustehtäviinsä ja elinvoiman kehittämiseen

Merkittävä syy kuntien taloudelliseen ahdinkoon on kuntien lakisääteisten tehtävien määrän jatkuva kasvu. Kuntien on kuitenkin myös itse käytävä läpi tehtäviään ja karsittava rönsyjä. Kuntien yleinen toimiala on johtanut siihen, että kunnat ovat haalineet itselleen erilaisia toimia, jotka ovat kaukana alun perin kuntien tehtäviksi katsotuista ydintehtävistä. Tiukassa taloudellisessa tilanteessa on hyvä ajatella, että tehdään vähemmän mutta laadukkaammin. Elinvoiman kehittämisessä edellytetään ennakoivuutta ja pitkäjänteisyyttä.

4. Kuntayhtiöiden ei pidä häiritä markkinoita– reilusta kilpailuasetelmasta huolehdittava

Myös omalla alueellamme kunnat harjoittavat laajaa elinkeinotoimintaa. Kuntien tulee arvioida tarkasti, minkälaista yritystoimintaa kuntien on tarkoituksenmukaista harjoittaa. Jos kunnat päättävät toimia markkinoilla, tulee tasapuolisesta kilpailuasetelmasta yksityisesti omistettujen yritysten kanssa huolehtia. Erityisesti kilpailua haittaa kuntien mahdollisuus ostaa vain osittainkin omistamiltaan yhtiöiltä tuotteita ja palveluita ilman kilpailutusta tilanteessa, jossa on myös markkinaehtoista tarjontaa tuotteista ja palveluista.

5. Kuntien on vahvistettava hankintaosaamistaan

Kansantalouden kokonaiskehityksen kannalta on merkittävää, miten tehokkaasti kunnat tuottavat palvelunsa ja kilpailuttavat rahalliselta kokonaisarvoltaan mittavat hankintansa. Pienistäkin hankinnoista syntyy vuositasolla huomattava summa alueen talouteen. Tästä syystä on huolehdittava pienempienkin yritysten

mahdollisuudesta osallistua kilpailutuksiin mahdollisimman laajalti. Lisäksi ostolaskujen data on oltava aidosti avointa.

Hankintoihin tarvitaan lisää tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Vaikuttavuutta ja tehokkuutta voidaan kasvattaa yhdistämällä fiksusti julkisia ja yksityisiä voimavaroja ja osaamista sekä hyödyntämällä markkinoilla olevia palveluinnovaatioita ja teknologisia ratkaisua. Samalla kuntalaisille voidaan tarjota aiempaa laadukkaampia palveluita. Hyvin suunnitellut ja valmistellut hankinnat ja kilpailutukset ovat avoimia ja lisäävät alueen eri kokoisten yritysten mahdollisuutta osallistua.

OSAAVA TYÖVOIMA

1. Panostuksia on siirrettävä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen – osaamisen rapautuminen pysäytettävä

Pohja tulevaisuuden osaamiselle luodaan varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa. Peruskoulun päättävien perustaidoissa, kuten lukutaidossa on havaittu vakavia puutteita ja nuorten osaamistason lasku näkyy esimerkiksi PISA-tutkimuksissa.

Kaupparikamareiden näkemyksen mukaan oppivelvollisuuden laajentaminen toiselle asteelle ei ratkaise osaamisen rapautumiseen liittyviä ongelmia, vaan ainoastaan ohjaa resursseja oppimateriaali- ja koulumatkakustannuksiin. Tavoite siitä, että kaikkien nuorten tulisi suorittaa toisen asteen tutkinto, on kannatettava. Jotta nuori saa toisen asteen tutkinnon suoritettua, pitää hänellä kuitenkin olla riittävä perusosaaminen ja opiskelukyky. Oppivelvollisuuden laajentamista tehokkaampi keino syrjäytymisen ehkäisemiseen ja koulutustason nostamiseen olisi panostaa varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.

2. Ikäluokkien pienentyessä tarvitaan rakenteellisia uudistuksia

Nykyinen koulutus rakenne ja verkko on rakennettu suuremman syntyvyyden aikana. Ikäluokkien pieneneminen aiheuttaa merkittävän paineen rakenteellisiin uudistuksiin läpi koulutusjärjestelmän. Tätä työtä on jatkettava rohkeasti. Useimmissa kunnissa nykyinen koulutuspalveluiden rakenne ei ole toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävällä pohjalla ikäluokkien pienentyessä merkittävästi. Ikäluokkien pieneneminen johtaa väistämättä tarpeeseen tarkastella sitä, missä ja miten koulutuspalvelut järjestetään.

Sijaintia ja seiniä tärkeämpää on se, että jokainen lapsi saa laadukasta opetusta ja tarvitsemaansa tukea. Tarve tiiviimpään kuntien väliseen yhteistyöhön ja digitalisaation tuomien mahdollisuuksien laajempaan hyödyntämiseen koulutuksessa kasvaa. Jatkossa ollaan todennäköisesti tilanteessa, jossa jokaisen kunnan ei ole itse järkevää tuottaa kaikkia koulutuspalveluitaan vaan ne on järjestettävä yhteistyössä toisten kuntien sekä yksityisen sektorin palveluntuottajien kanssa.

3. Kuntien on houkuteltava kansainvälisiä ja kotimaisia osaajia ja opiskelijoita

Tulevaisuuden elinvoimaiset kunnat ovat nykyistä kansainvälisempiä. Kuntien tulee houkutella kansainvälisiä yrityksiä, osaajia ja opiskelijoita kehittämällä palveluitaan kansainvälisemmiksi.

Kuntien on kehitettävä kotouttamistoimenpiteitään ja huolehdittava kansainvälisten asukkaiden aidosta integroitumisesta kuntaan. Niin kansainvälisten kuin kotimaistenkin osaajien ja yritysten silmissä kunnan houkuttelevuutta lisää avoin, myönteinen ja kansainvälinen ilmapiiri, joka toivottaa kaikki tervetulleeksi.

4. Alueen osaamispääomaa on kehitettävä tiiviissä yhteistyössä yritysten kanssa

Kunnilla on iso rooli ja vastuu alueensa osaamispääoman kehittämisessä. Yrityksille on oltava tarjolla riittävästi osaavaa työvoimaa joka tilanteessa. Osaavan työvoiman turvaaminen rakentuu alueen elinkeinoelämän tarpeisiin vastaavan ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen varaan.

Elinkeinoelämän tarpeisiin vastaaminen vaatii tiivistä yhteistyötä yritysten ja koulutuksen järjestäjien välille. Yritykset itse tietävät parhaiten omat osaamis- ja osaajatarpeensa ja niitä on kuunneltava herkäällä korvalla. Koulutusohjelmien ja niiden sisältöjen suunnittelussa pitää tarkasti huomioida elinkeinoelämän tarpeet. Tämä onnistuu parhaiten toimivien yhteistyörakenteiden avulla, jotka monelta osin ovat seudullamme hyvässä kunnossa.

Kuntien omistamien ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen osalta kunnan on omistajana huolehdittava, että elinkeinoelämä on laajasti edustettuna oppilaitoksen hallinnossa ja toiminnan ohjaamisessa.

Nuorten koulutuksen lisäksi on huolehdittava, että jo työelämässä olevien osaamisen kehittämiseen on riittävästi tarjontaa. Työn murros muuttaa kovalla vauhdilla työelämän osaamistarpeita. Jatkuva osaamisen kehittäminen muodostuu koko ajan tärkeämmäksi. Muunto- ja täydennyskoulutukset tarjoavat nopean väylän muuttaa ja kehittää osaamista elinkeinoelämän tarpeita vastaavaksi. Koulutustarjonnan painopistettä on siirrettävä jatkuvan oppimisen suuntaan.

Oppisopimuskoulutuksen käyttöä on lisättävä. Oppisopimuskoulutus on yritysten näkökulmasta parhaiten suoraan yritysten tarpeisiin räätälöitävissä oleva koulutusmuoto. Monelle oppisopimuskoulutus tarjoaa käytännönläheisen tavan kehittää osaamista ja suorittaa ammatillinen koulutus. Oppisopimuskoulutukseen liittyvien prosessien on oltava yrityksille sujuvia ja koulutuskorvausten on oltava riittävällä tasolla niin, että ne vastaavat yrityksille aiheutuvia kustannuksia.

Kunnilla on keskeinen rooli alueellisten tutkimus-, kehitys- ja innovaatioekosysteemien synnyttämisessä yhdessä alueen yritysten sekä koulutus- ja tutkimustoimijoiden kanssa. Alueellisissa ekosysteemeissä keskeisessä roolissa ovat yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Parhaimmillaan ekosysteemien kautta kehitetään uusia innovaatioita, tuetaan alueen elinkeinoelämää ja parannetaan alueen kilpailukykyä. Innovaatioiden ja ekosysteemien toimeenpanossa on ensisijaisena tavoitteena oltava uusien työpaikkojen syntyminen.

LIIKENNE JA MAANKÄYTTÖ

1. Tieinfra kuntoon

Paikallinen elinkeinoelämä tarvitsee valtakunnallisten toimenpiteiden lisäksi paikallisia ja alueellisia täsmäinvestointeja. Tarpeellisia ohituskaistoja, toimivia liittymiä ja pullonkaulojen poistamista sekä raskaan liikenteen palvelualueita. Raskaan liikenteen kuljetusväylät on huomioitava liikenne- ja kaavasuunnittelussa. Maankäytön suunnittelussa on myös turvattava huolto- ja jakeluliikenteen toimintaedellytykset keskustoissa.

2. Työmatkaliikenne sujuvaksi

Joukkoliikenne on osa ratkaisua liikenteen päästöjen vähentämiseen niillä alueilla, joissa julkisen liikenteen palvelutaso on riittävän korkealla, aina näin ei välttämättä ole ja oman auton käyttö on usein välttämätöntä seudullamme. Julkisen liikenteen olosuhteita voidaan parantaa hyvällä aikataulusuunnittelulla ja alueen toimijoiden yhteistyöllä yli kuntarajojen. Julkisen liikenteen vastuiden jakoa tulee selkeyttää muun muassa

yhteiskuljetusten osalta. Saavutettavuutta julkiseen liikenteeseen tulee parantaa muun muassa liityntäpysäköinnin osalta.

Sujuva työmatkaliikenne mahdollistaa myös pienempien kuntien sekä kuntataajamien paremman kehittämisen ja lisää niiden vetovoimaa sekä asuinpaikkana että yritysympäristönä.

3. Tietoliikenneyhteydet mahdollistavat monipaikkaisen asumisen

Alueellamme on valtakunnallisesti huomattava vapa-ajan asuntojen ja asukkaiden määrä.

Monipaikkaisuuden lisääntyminen on tulevaisuudessa odotettavissa. Monipaikkaisuuden lisääntyminen on alueelle ehdottomasti suuri mahdollisuus. Jotta monipaikkaisuus ja etätyö olisivat mahdollista, on tietoliikenneverkkojen kattavuus ja laatu avainasemassa. Huolimatta kuntatalouden tiukasta tilanteesta, panostukset laajakaistaverkkoihin on nähtävä strategisena elinvoimaa lisäävänä tulevaisuusinvestointina.

4. Liian yksityiskohtaisia kaava- ja rakennusmääräyksiä on purettava

Liian yksityiskohtaiset kaavat nostavat rakentamisen hintaa. Pikkutarkat kaavat johtavat myös siihen, että rakennushankkeiden aloittaminen venyy, kun rakentaminen päästään usein aloittamaan vasta kaavamutoksen jälkeen.

Liian yksityiskohtaisista rakentamisjärjestyksistä on luovuttava kunnissa. Kysynnän on saatava ohjata tuotantoa esimerkiksi asuntojen kokoon liittyen. Kaavojen pitäisi olla yleisluonteisempia, eikä niissä pidä säädellä liian yksityiskohtaisesti sellaisista asioista, jotka pitäisi ratkaista vasta rakennussuunnitteluvaiheessa. Rakennusten käyttötarkoitusten muutokset tulisi myös pääsääntöisesti hyväksyä viivyttämättä, jotta vanhat rakennukset saadaan tehokkaasti uuteen käyttöön ja vapaa-ajan asunnot tarvittaessa vakituiseen käyttöön.

5. Rakennuskelpoista tonttimaata on oltava saatavilla riittävästi

Investointeja estää ja hidastaa se, että saatavilla ei ole riittävästi tontteja, joille voidaan rakentaa. Kuntien tulisi panostaa siihen, että tontteja saatetaan rakentamiskelpoisiksi kunnallistekniikan ja infran rakentamisen avulla.

Hyvällä sijainnilla olevia rakentamiskelpoisia tontteja tulee olla riittävästi. Kuntien tulee harjoittaa asuntotuotantoa edistävää maankäytön politiikkaa siten, että vapaarahoitteisen vuokra- ja omistusasuntotuotannon edellytyksiä parannetaan.

Tonttitarjonnan monipuolisuudesta on huolehdittava kaikissa tonttityypeissä. Tonttitarjonnan monipuolisuus, kaavoitus ja maankäyttö ovat tehokkaita elinvoimatyökaluja. Maankäytön pitäisi ennakoivasti tukea asumisen ja yritystoiminnan kehittymistä ja lisätä alueen houkuttelevuutta ja vetovoimaa. Rantarakentamisella voidaan lisätä alueen houkuttelevuutta ja mahdollistaa uusien asukkaiden muuttaminen alueelle.

Kuntien tulisi ottaa käyttöön myös kaava-aloiteoikeus, jolla maanomistaja tai hankkeen toteuttaja saa kaavamennettelyn kunnassa vireille. Kaupan sijainnin ohjausta on vähennettävä. Kaupan ala on suuressa murroksessa ja tarvitsee joustavuutta sopeutuakseen muutoksiin. Lisäksi kaupan kilpailun edistäminen vaatii riittävästi vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja

6. Lupaprosesseja on nopeutettava

Lupien käsittelyajoissa on suuret kuntakohtaiset erot. Kuntakohtaisia eroja on myös siinä, kuinka samoja lakipykäläitä tulkitaan. Epätietoisuus ja venyvät käsittelyajat nostavat yritysten kustannuksia ja hidastavat talouskasvua.

Erilaisten lupaprosessien ennakoitavuus ja yhdenmukaisuus lisäävät luotettavuutta ja asiakastyytyvyyttä. Tavoitteena tulee olla, että yhdelle hankkeelle tarvitaan vain yksi kattava lupa. Eri lupaprosessit tulisi kytkeä yhteen ja prosessien päällekkäisyydet karsia pois. Kuntien tulisi antaa lupaprosesseille myös palvelulupaus maksimikäsittelyaikaan liittyen. Rakennuslupatietojen avaaminen tukee luottamuksen rakentumista.

Toivotamme parhainta menestystä vaaleihin ja työhön menestyvämmän Mikkelin seudun puolesta!

Markus Tykkyläinen

Puheenjohtaja

Mikkelin kauppakamariosasto

Teppo Leinonen

Toimitusjohtaja

Etelä-Savon kauppakamari